

ВДОСКОНАЛЕННЯ ОПОДАТКУВАННЯ ПДВ ЯК КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

доц. Ілляшенко К.В., студентка Луніна Н.А.

Аналіз системи непрямого оподаткування показує, що податкова політика в сфері непрямого оподаткування вимагає вдосконалення. Наша країна, якщо вона хоче стати розвинутою повинна вивчати досвід податкового регулювання у розвинутих країнах світу таких як: Німеччина, Франція, Швеція. Незважаючи на специфічні особливості економіки і традиції кожної з вище перелічених країн в системі реформування податків в цих країнах установлені практично спільні риси побудови податкової системи: діють приблизно ті ж самі види непрямих податків. Переважаючим податком у Франції за сумою надходжень є непрямі, і у першу чергу - ПДВ. Основна ставка податку - 18,6%. Підвищена ставка (22%). Загальна ставка ПДВ в Німеччині складає 15%. Стандартна ставка ПДВ в Швеції становить 25%.

Над питанням оптимізації ПДВ, зокрема, працювали такі вчені як Бурковський В.В., Д'яконова І.І., Дрига А.Б., Мельник М.В та інші.

Аксіомою сьогодні є розуміння того, що гнучка податкова політика дає змогу оптимізувати інтереси державної казни з інтересами окремих підприємців, а також з інтересами громадян – платників податків. Непрямі податки впливають на споживача. При вмілому їх використанні держава може регулювати процес споживання, стримуючи його в одному напрямку та стимулюючи в іншому. Таке регулювання повинно бути відкритим, тому що не завжди інтереси держави співпадають з інтересами суспільства.

Єдина для всіх товарів ставка ПДВ знижує його регулюючу роль. Світовий досвід переконує доцільність використання декількох різних ставок. Структура споживання різних верств населення суттєво відрізняється, тому принцип справедливості оподаткування може бути реалізований через диференційований підхід до встановлення непрямих податків на окремі види товарів, робот, послуг.

За допомогою податків держави намагаються стримувати інфляцію, забезпечувати фінансову стабілізацію, стимулюють розвиток виробництва і збільшення інвестицій, встановлюють режим протекціонізму для захисту інтересів вітчизняних товаровиробників, надають до-

тації малозабезпеченим регіонам, допомагають малозабезпеченим громадянам, обмежують виробництво і споживання окремих видів товарів, регулюють експорт та імпорт.

Систематизовані нами результати аналізу значення та ролі непрямих податків взагалі та ПДВ, зокрема, в регулюванні економічних відносин у державі дозволяють зробити наступні висновки:

1. Соціально-орієнтована ринкова економіка, передбачає необхідність посилення соціальної і регулюючої функцій держави. Рівень фіскальності в таких умовах має визначатись виключно обсягом доходної частини бюджету країни, який повинен бути достатнім для виконання чітко визначених законодавством державних функцій.

2. Через оптимізацію співвідношення між прямими і непрямими податками створюється можливість економічними методами регулювати рівень ділової активності, прискорення накопичення капіталу, загальний рівень активності споживчого ринку.

3. Під впливом зниження ставки податку на додану вартість об'єктивно мають відбутися зміни у сфері зайнятості населення та в рівні його доходів. Зниження ставки даного виду податку в переважній більшості має забезпечити пожвавлення ділової активності у сфері виробництва товарів та послуг, що, у свою чергу, сприятиме стабілізації та розширенню попиту на робочу силу, а також збільшенню рівня доходів.

4. Визначено, що податок на додану вартість є найбільш нейтральним щодо різних груп товарів, його зниження рівномірніше впливатиме на зменшення цін, а відтак і на розширення споживання.

5. Виходячи з того, що фактор бідності виступає головним чинником, який визначає ступінь диференціації населення за рівнем споживання, доцільно диференціювати ставки податку на додану вартість в залежності від поділу на товари першої і не першої необхідності, як це практикується у більшості країн світу. В основу такої диференціації має бути покладений принцип соціальної значущості товарів та послуг. Водночас мають бути розроблені чіткі критерії віднесення товарів до категорії предметів розкоші.

У цивілізованому світі давно прийшли до поняття того, що платник податку – головна фігура у державі, у якої є права, які захищені законодавством. Тому нам необхідно зробити так, щоб платник податків був впевнений - держава створює сприятливі умови для його життя і діяльності, а не обмежується тільки функціями.